МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії,
ректор ХНПУ імені Г.С. Сковороди
_____ Юрій БОЙЧУК
01 травня 2023 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ
з **«УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ»**

для здобуття освітнього ступеня магістр

за спеціальністю 035.01 Філологія (Українська мова та література)

освітня програма «Українська мова і література»

ХАРКІВ – 2023

Програма фахового іспиту
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

для здобуття освітнього ступеня «магістр» спеціальності

035.01 Філологія (Українська мова та література)

освітньої програми Українська мова і література

Пояснювальна записка

Лінгвістичні кафедри українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди здійснюють мовознавчу підготовку здобувачів освітнього ступеня «**магістр»** за спеціальністю: 035.01 Філологія (Українська мова і література). Здобути такий ступінь освіти можуть особи, що мають диплом про вищу освіту та виявляють відповідні знання з теорії українського мовознавства, уміння й навички, що свідчать про практичне володіння ними, і здатність до їхнього використання на практиці.

Метою вступного іспиту є відбір вступників, які виявили здібності до успішного опанування мовознавчих курсів зі спеціальностей 035.01 Філологія. (Українська мова та література). На фаховому іспиті вступник повинен продемонструвати володіння категоріальним апаратом лінгвістики, знання основних теорій та концепцій усіх розділів української мови, свідоме практичне володіння українською літературною мовою, засноване на вивченні її системи й підсистем – фонетичної, лексико-семантичної й граматичної, а також закономірностей, що визначають використання тих чи тих виражальних засобів відповідно до сучасних норм.

Програма комплексного фахового іспиту з «Української філології» розроблена на підставі навчальних програм основних дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра за спеціальностями 035.01 Філологія (Українська мова і література), а саме сучасної української мови, історії української мови. Ця програма зорієнтована на ознайомлення вступників зі змістовим наповненням базових дисциплін, критеріями оцінювання відповідей.

Українська література – фахова дисципліна в системі філологічної освіти, що передбачає знання з історії українського письменства й теорії

літератури. Тож для філолога-україніста важливе опанування комплексом питань, пов’язаних з вітчизняною літературою, оволодіння навичками аналізу художнього тексту, що сприяє розвитку інтелекту й творчих здібностей, вихованню естетичного смаку.

Дисципліна включає такі складники, як усна народна творчість, давня українська література (XI–XVIII ст.), нова українська література (XIX ст.), новітня українська література (XX ст.), сучасна українська література (к. XX – п. XXI ст.) та передбачає ознайомлення з історією української літератури, підходами до її періодизації та вивчення, особливостями перебігу літературного процесу, основними тенденціями, провідними художньо-естетичними напрямками, ключовими постатями й специфікою їхньої творчості.

Вступник повинен **знати**:

- основні тенденції художнього поступу кожного з означених періодів, їхні характерні ознаки та представників;
- стильові риси певної літературної доби;
- особливості побутування фольклорних і літературних жанрів та художніх форм;
- специфіку творчості провідних письменників;
- ідейно-естетичні засади творчої діяльності шкіл й угруповань;
- особливості рецепції критики й літературознавства як окремих постатей, так і художньо-естетичних напрямків;
- ключові питання літературних дискусій, а також їхнє естетичне й ідеологічне підґрунтя;
- історичний, суспільно-політичний, соціологічний, філософський і культурно-мистецький контекст.

Вступник повинен **уміти:**

- оперувати основним термінологічним і понятійним апаратом;

▪ орієнтуватися в питаннях історії української літератури та її періодизації;

▪ аналізувати літературні твори, критичні матеріали та явища літературного процесу;

▪ характеризувати стильові риси певної літературної доби, спираючись на аналіз художньо-естетичних явищ;

▪ давати визначення літературно-художніх напрямків;

▪ вести дискусії, обґрунтовувати власну позицію; давати оцінку художньо-естетичним явищам;

▪ здійснювати літературознавчий аналіз текстів різних жанрів;

▪ систематизувати, інтерпретувати літературні, фольклорні факти, інтерпретувати тексти;

▪ використовувати знання з української літератури в педагогічній діяльності.

1. УКРАЇНСЬКА МОВА

Фонетика й фонологія.

Фонетика української літературної мови як учення про її звукову систему, про артикуляційні й акустичні характеристики звуків.

Поняття фонеми. Система фонем сучасної української літературної мови. Голосні фонеми, їхня класифікація. Приголосні фонеми, їхня класифікація.

Основні фонетичні одиниці мовлення: звук, склад, фонетичне слово, фраза. Склад як фонетичне явище.

Зміни звукового складу слів у мовному потоці.

Орфоепія. Орфоепія як розділ мовознавства, що визначає систему загальноприйнятих правил української літературної вимови. Вимова й правопис.

Орфоепія й культура усного мовлення.

Сучасні орфоепічні норми: вимова голосних, вимова дзвінких і глухих приголосних, губних звуків, африкат, вимова сполучень кількох приголосних внаслідок позиційних змін.

Норми українського наголосу. Принципи фонетичного й орфоепічного аналізу.

Графіка й орфографія.

Поняття графеми. Український алфавіт, його друкована й писана форми.

Співвідношення між буквами українського алфавіту й фонемами української літературної мови.

Українська орфографія як розділ мовознавства, що визначає систему загальноприйнятих правил про способи передачі на письмі звукового складу слів, їх написання та переносу із рядка в рядок.

Співвідношення орфографії з графікою й орфоепією.

Принципи української орфографії: фонетичний, морфологічний, історичний і диференційний.

Лексикологія.

Слово як лексична одиниця мови. Типи лексичних значень слів. Однозначні й багатозначні слова.

Типи переносних значень слів, омоніми, їхні типи.

Пароніми. Синоніми, їхні типи. Антоніми.

Склад української лексики з погляду її походження.

Активна й пасивна лексика сучасної української мови. Архаїзми, історизми, неологізми, авторські новотвори.

Склад української лексики щодо її стилістичного використання: загальновживана, суспільно-політична, специфічно-побутова, виробничо-професійна, наукова, офіційно-ділова.

Емоційна лексика.

Діалектизми, професіоналізми, жаргонізми, арготизми.

Фразеологія.

Типи фразеологізмів: ідіоми і фразеологічні одиниці. Фразеологізовані сполучення слів. Джерела фразеологізмів.

Співвідношення між лексичним значенням слова й значенням фразеологізму.

Структурно-семантична, граматична будова фразеологізмів.

Багатозначність фразеологізмів, синонімія, антонімія.

Принципи фразеологічного аналізу.

Лексикографія. Українська лексикографія як теорія та практика укладання словників.

Словники лінгвістичні й енциклопедичні.

Лінгвістичні словники: перекладні, тлумачні, термінологічні, етимологічні, орфографічні, словники наголосів, іншомовних слів, фразеологічні, діалектологічні, словники мови окремих письменників.

Морфеміка.

Предмет морфеміки. Поняття про морф, аломорф, морфему.

Типи морфем за місцем у слові, за функцією, за значенням. Поняття про основу слова, типи основ.

Історичні зміни в морфемній будові слова: опрощення, перерозклад, ускладнення, декореляція.

Морфонологічні зміни: чергування, накладання морфів, усічення, нарощення. Методика морфемного аналізу слова.

Словотвір.

Предмет словотвору, зв'язок словотвору з морфологією, лексикологією, синтаксисом. Поняття про похідне й непохідне слово.

Відношення мотивації. Поняття про мотивоване й мотивувальне слово.

Словотвірне значення, словотворчий формант. Словотвірний тип як основна одиниця словотвірної системи. Словотвірна модель.

Основні способи творення слів: морфологічні й неморфологічні.

Методика словотвірного аналізу. Словотвір окремих частин мови.

Морфологія

Загальне поняття про іменник і його граматичні ознаки.

Лексико-граматичні категорії іменника: власні й загальні назви, назви істот і неістот, іменники з конкретним і абстрактним значенням, збірні іменники, іменники з речовинним значенням.

Категорія роду, засоби родової диференціації іменників. Визначення роду, абревіатур, невідмінюваних іменників і деяких власних назв. Іменники спільного й подвійного роду, хитання в роді.

Категорія числа, її значення і граматичні засоби вираження. Корелятивні форми однини і множини. Іменники singularia tantum, pluralia tantum.

Категорія відмінка, її значення й граматичне вираження. Система відмінків у сучасній українській мові, основні значення відмінків. Система відмінювання іменників.

Принципи поділу іменників на відміни й групи. Іменники, що стоять поза відмінами.

Загальне поняття про прикметник. Граматичні категорії прикметника.

Лексико-граматичні розряди: якісні, відносні й присвійні, проміжні розряди прикметників.

Прикметники повні й короткі. Стягнені й нестягнені форми повних прикметників.

Творення ступенів порівняння якісних прикметників. Відмінювання прикметників.

Основні семантичні й граматичні ознаки числівників.

Семантичні групи кількісних числівників: власне-кількісні, неозначені, збірні, дробові. Порядкові числівники.

Морфологічні групи числівників: прості, складні й складені. Відмінювання й особливості вживання різних груп числівників.

Синтаксичні функції і зв'язок числівника з іменником.

Особливості значення займенників. Співвідношення займенників за значенням, морфологічними ознаками й синтаксичною роллю в реченні з іншими частинами мови – іменниками, прикметниками й числівниками.

Групи займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені.

Відмінювання займенників (з історичним коментарем).

Загальне поняття про дієслово: семантика, морфологічні ознаки, синтаксична функція.

Система дієслівних форм: фінітні й нефінітні форми. Неозначена форма дієслова (інфінітив).

Вид як граматична категорія дієслова. Засоби видотворення. Дієслова одновидові й двовидові.

Перехідність і неперехідність дієслова як граматична категорія. Категорія дієслівного стану: граматичне значення активного й пасивного стану.

Категорія особи, числа й роду в системі дієслова. Безособові дієслова.

Категорія способу. Дійсний, умовний і наказовий способи, їх значення й форми.

Категорія часу, її зв'язок з категоріями способу й виду. Творення часових форм. Дієвідмінювання дієслів.

Дієприкметник як форма дієслова. Проміжний морфологічний характер цієї форми. Дієслівні й прикметникові ознаки дієприкметника.

Творення дієприкметників. Вживання активних дієприкметників теперішнього часу в сучасній українській мові.

Безособові дієслівні форми на -но, -то.

Дієприслівник як форма дієслова. Дієслівні й прислівникові ознаки дієприслівника. Особливості категорії часу дієприслівника. Творення дієприслівників.

Морфологічні ознаки й синтаксична роль прислівників. Розряди прислівників за значенням: означальні (якісно-означальні, способу дії, кількісно-означальні), обставинні (місця, часу, причини, мети). Предикативні прислівники.

Прийменники. Граматичне значення, походження, будова. Синоніміка прийменників.

Сполучники. Синтаксичні функції, будова, граматичне значення.

Частки. Функції часток, зв'язок з іншими частинами мов, групи часток за значенням.

Вигуки як слова, що стоять поза частинами мови. Роль їх у реченні, первісні й похідні вигуки, групи вигуків за значенням. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис.

Синтаксис як розділ мовознавства. Предмет синтаксису. Основні синтаксичні поняття.

Ієрархія синтаксичних одиниць. Історія питання. Типи синтаксичних одиниць.

Синтаксичні зв'язки. Синтаксичні зв'язки у словосполученні і реченні. Засоби вираження синтаксичних зв'язків. Типи синтаксичних зв'язків (предикативний, напівпредикативний, підрядний, сурядний, недиференційований).

Семантико-синтаксичні відношення (атрибутивні, суб'єктні, об'єктні, інструментальні, адресатні, обставинні).

Поняття про словосполучення як синтаксичну одиницю. Розмежування вільних синтаксичних словосполучень, синтаксично зв’язаних і фразеологічних одиниць.

Типи синтаксичних словосполучень. Питання виділення сурядних сполучень, слів.

Підрядні словосполучення й способи вираження в них синтаксичних відношень. Типи підрядних словосполучень за морфологічною ознакою головного компонента.

Способи підрядного зв’язку: узгодження (повне і неповне); керування (сильне і слабке); прилягання (власне прилягання і відмінкове прилягання); тяжіння.

Історія вивчення речення та класифікація речень. Речення і його основні ознаки.

Речення й судження. Члени речення і члени судження.

Аспекти вивчення речення (формально-синтаксичний, семантико-синтаксичний, комунікативний). Просте й складне речення.

Типи речень за метою висловлення. Окличні речення. Типи речень за модальною віднесеністю.

Порядок слів у простому реченні. Прямий і непрямий порядок слів.

Граматичні й емоційно-змістові функції порядку слів у реченні.

Поняття про члени речення. Головні члени речення.

Граматична природа члена речення. «Межі» члена речення.

Поняття «граматичного» і «синтаксичного» питання.

Загальна характеристика головних членів речення.

Підмет і способи його вираження. Простий і складений підмети.

Простий присудок, його вираження. Ускладнені форми простого присудка.

Складений присудок: іменний і дієслівний. Питання про складний присудок.

Синоніміка різних форм присудка. Координація простого й складного присудка з підметом.

Другорядні члени речення; їхня роль у формуванні структури простого речення. Додаток як синтаксичне вираження об'єкта. Прямий і непрямий

додаток.

Означення як синтаксичне вираження атрибута. Узгоджені й неузгоджені означення, способи їхнього вираження.

Прикладка як особлива форма означення. Місце прикладок та їхні смислові функції у відношенні до означуваного слова.

Обставини як синтаксичне вираження різних ознак і відношень дії або стану. Типи обставин за значенням і способом вираження їх окремими словами і сполученнями слів.

Поняття про односкладні речення. Характер головного члена в них. Характеристика структурних типів односкладних речень (означено-особових, неозначено-особових, узагальнено-особових, безособових, інфінітивних, номінативних).

Поняття про повні та неповні речення. Неповні речення. Умови вживання неповних речень.

Двоскладні й односкладні неповні речення, структурні різновиди та їхні функції.

Еліптичні речення. Уживання неповних речень у різних стилях мови.

Поняття про ускладнення простого речення. Речення з однорідними членами. Способи вираження однорідності.

Способи вираження однорідних означень та їх відмінності від неоднорідних. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Синтаксична роль узагальнювальних слів і словосполучень.

Вставні слова й словосполучення. Типи вставних слів і словосполучень за будовою і значенням.

Вставлені компоненти речення. Звертання. Значення й способи їх вираження.

Відокремлені члени речення. Поняття про відокремлення. Основні умови відокремлення другорядних членів речення.

Синонімія відокремлених і невідокремлених членів. Уточнювальні слова й звороти в складі простого речення та їх синтаксична роль.

Історія вивчення складного речення. Трьохаспектна будова складного речення.

Принципи класифікації складних речень. Типи й засоби синтаксичного зв’язку в складних реченнях.

Характеристика структури складносурядних речень. Засоби вираження сурядного зв’язку.

Семантико-синтаксичні відношення між предикативними частинами складносурядних речень.

Розмежування простих ускладнених речень і складносурядних.

Пунктуація у складносурядних реченнях.

Поняття про складнопідрядне речення. Історія вивчення складнопідрядних речень.

Засоби зв’язку предикативних частин складнопідрядного речення. Семантико-синтаксичні відношення.

Складнопідрядні речення нерозчленованої структури. Складнопідрядні речення розчленованої структури.

Розмежування сполучників і сполучних слів.

Займенниково-співвідносні складнопідрядні речення. Прислівні складнопідрядні речення. Детермінантні складнопідрядні речення.

Пунктуація у складнопідрядних реченнях.

Загальна характеристика складнопідрядних неелементарних речень. Складнопідрядні речення з неоднорідною супідрядністю. Складнопідрядні речення з однорідною супідрядністю. Складнопідрядні речення з послідовною підрядністю.

Контаміновані багатокомпонентні складнопідрядні речення. Пунктуація в багатокомпонентних складнопідрядних реченнях.

Історія вивчення безсполучникових складних речень. Засоби зв’язку предикативних частин безсполучникових складних речень.

Семантико-синтаксичні відношення між предикативними частинами безсполучникових складних речень.

Безсполучникові складні речення з однотипними частинами. Безсполучникові складні речення з різнотипними частинами. Пунктуація в безсполучникових складних реченнях.

Складні речення з різними типами зв’язку: із сполучниковим сурядним і підрядним; із сполучниковим і безсполучниковим.

Поняття про період. Структурні й комунікативні особливості періоду.

Засоби передачі чужого мовлення. Пунктуація в складних реченнях з різними типами зв’язку.

Складне синтаксичне ціле. Текст.

Поняття про складне синтаксичне ціле, абзац, текст.

Структурні й смислові зв’язки між реченнями. Поняття про статичний, динамічний і комбінований зв’язок між реченнями.

Основні принципи текстотворення.

Різні види мовного аналізу. (Зразок)

Виконати повний синтаксичний розбір речення. Зробити фонетичний аналіз слова, виділеного курсивом, і морфологічний – підкреслених слів.

Був прозорий сонячний ранок, і мовчазні навколишні простори, дбайливо устелені сріблистим сніговим килимом, так ясніли навпроти сонця, що аж сліпило очі (В. Дарда).

ІІ. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Усна народна творчість.

Розвиток української фольклористики.

Архаїчний світогляд слов'ян і його відображення в українському фольклорі.

Український народний епос. Жанрові особливості дум.

Обрядово-календарна поезія: походження,

цикли. Родинно-побутова обрядова поезія.

Види казкового епосу.

Зв'язок казки з міфом і обрядом.

Жанри оповідної творчості в українському фольклорі (легенди, перекази, народні оповідання).

Жанрові особливості української народної пісні.

Фольклорні традиції в українській літературі від давнини до сьогодні.

Давня українська література.

Основні риси української середньовічної літератури.

Біблійні книги в складі давньої української літератури.

Давньоруська літописна традиція: «Повість минулих літ», Київський і Галицько-Волинський літописи.

Українська агіографія часів середньовіччя («Києво-Печерський патерик») та бароко («Книга житій святих» Дмитра Туптала).

Паломницький жанр в історії української літератури: «Ходіння» ігумена Данила, «Мандри» Василя Григоровича-Барського.

«Слово о полку Ігоревім»: питання про автентичність пам'ятки, переклади й переспіви «Слова» в українській літературі XIX–XX століть.

Ренесансні явища в українській літературі XV–XVI століть (творчість Юрія Дрогобича, Павла Русина).

Полемічна література в Україні на зламі XVI–XVII століть: її причини, характер та основні представники.

Основні ідеї та стильові риси послань Івана

Вишенського. Стиль бароко в українській літературі.

Поезія доби «мазепинського» бароко (Іван Величковський, Климентій Зиновіїв).

Українські барокові поетики та риторики.

Жанрово-тематичні різновиди української шкільної драми.

Бурлескно-травестійна поезія українських «мандрованих дяків».

Козацькі літописи та «Історія Русів» як пам'ятки української барокової історіографії. Українська вертепна драма.

Поетичний цикл Григорія Сковороди «Сад божественних пісень»: основні мотиви, жанри, особливості версифікації.

Філософська проза Григорія Сковороди: діалоги, трактати, притчі, байки.

Нова українська література.

Жанрові особливості «Енеїди» Івана Котляревського та її місце в історії української літератури.

Драматичні твори І. Котляревського («Наталка Полтавка», «Москаль-чарівник»).

Жанрово-стильові особливості «Малоросійських повістей» Григорія Квітки-Основ'яненка.

Драматургічна спадщина Григорія Квітки-Основ'яненка.

Романтизм в українській літературі першої половини XIX століття.

«Харківська школа» романтиків.

Жанр байки в українській літературі XIX століття (Петро Гулак- Артемовський, Євген Гребінка, Леонід Глібов).

Галицьке літературне відродження. Діяльність «Руської трійці».

«Кобзар» Тараса Шевченка (жанрово-тематичні особливості, місце в історії української літератури).

Поема Тараса Шевченка «Гайдамаки»: історична основа, образна система, композиція.

Лірика Тараса Шевченка періоду «трьох літ».

«Невольнича» лірика Тараса Шевченка й основні мотиви творчості останніх років життя.

Історіософська поезія Тараса Шевченка (містерія «Великий льох»,

послання «І мертвим, і живим…»).

«Чорна рада» Пантелеймона Куліша – перший історичний роман в українській літературі.

Перекладацька діяльність Пантелеймона Куліша, його поетична спадщина.

Етнографічний реалізм в українській літературі XIX століття (Ганна Барвінок, Марко Вовчок, Олекса Стороженко, Юрій Федькович).

Основні особливості поетики Якова Щоголева.

«Люборацькі» Анатолія Свидницького: проблематика, жанрові особливості.

Іван Нечуя-Левицького як письменник-реаліст.

Українська інтелігенція в зображенні Івана Нечуя-Левицького («Хмари», «Над чорним морем»).

Історія створення, проблематика та сюжетно-композиційні особливості роману Панаса Мирного й Івана Білика «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

«Повія» Панаса Мирного як психологічний роман.

Народницька ідеологія в поезії та прозі Бориса Грінченка.

Жанрово-тематичні та стильові особливості української драматургії другої половини XIX століття (Михайло Старицький, Іван Карпенко-Карий, Марко Кропивницький).

Провідні мотиви лірики Павла Грабовського та Володимира Самійленка.

Світогляд та літературна діяльність Івана Франка.

Філософські поеми Івана Франка. Збірка Івана Франка «Зів'яле листя»: провідні мотиви, особливості композиції.

Іван Франко-прозаїк: основні теми, жанри, особливості стилю.

Новітня українська література.

Літературне життя в Україні на межі XIX–XX століть.

Ранній український модернізм («Молода муза», «Українська хата»).

«Новоромантична» драматургія Лесі Українки.

Феміністична версія модернізму Ольги Кобилянської.

Експресіонізм Василя Стефаника.

Еволюція творчості Михайла Коцюбинського.

Твори Степана Васильченка для дітей.

Оновлення фольклорно-етнографічних моделей у прозі Гната Хоткевича («Камінна душа», «Злочин природи», «Трембіта»).

Конкордизм як філософська основа прози та драматургії Володимира Винниченка.

Особливості українського літературного процесу 1920-х років.

Літературна дискусія 1925–1928 років.

Збірки Павла Тичини «Сонячні кларнети», «Замість сонетів і октав».

Український неокласицизм: історія становлення, естетика.

Футуризм та його розвиток в українській літературі.

Експериментальний роман в українській літературі 1920-х років («Майстер корабля» Юрія Яновського, «Подорож ученого доктора Леонардо і його майбутньої коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швайцарію» Майка Йогансена).

Новелістика Миколи Хвильового.

Особливості поетики прози Валер'яна Підмогильного.

Художньо-естетичні засади «празької школи» поетів.

Ідейно-естетичні засади драматургії Миколи Куліша.

Нью-Йоркська група поетів: динаміка досвіду модернізму й авангарду в літературі української діаспорі.

Творчість Богдана-Ігоря Антонича.Друга світова війна у творчості

Олександра Довженка («Україна в огні»). Мистецький Український Рух.

Естетичні засади шістдесятників. Феномен табірної поезії: Василь Стус.

Історична романістика в українській літературі другої половини XX століття.

«Химерний» роман.

Київська школа поезії.

Основні тенденції літературного процесу в Україні 1980–1990 років.

Українська поезія на межі XX–XXI століть.

Українська проза на межі XX–XXI століть (Юрій Андрухович, Оксана Забужко та інші).

Основні тенденції в українській літературі початку XXI століття.

Різні види літературного аналізу. (Зразок)

Виконайте структурно-художній аналіз ліричного твору (автор, назва; тема; ідея; жанр; вид лірики; віршовий розмір; римування; художні засоби):

Ой ти, дівчино, з горіха зерня,
Чом твоє серденько – колюче
терня? Чом твої устонька – тиха
молитва, А твоє слово остре, як
бритва?
Чом твої очі сяють тим чаром,
Що то запалює серце пожаром?
Ох, тії очі темніші ночі,
Хто в них задивиться, й сонця не
хоче! І чом твій усміх – для мене
скрута, Серце бентежить, як буря
люта?
Ой ти, дівчино, ясная зоре!
Ти мої радощі, ти моє
горе! Тебе видаючи,
любити мушу, Тебе
кохаючи, загублю душу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Питання з української мови	65 балів
2. Питання з української літератури	65 балів
3. Різні види мовного (літературного) аналізу	70 балів
Усього	200 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

ФАХОВОГО ІСПИТУ

Бали	Кількість правильних відповідей	Характеристика відповіді
191–200 балів	Від 95,5% до 100% правильних відповідей	Відповідь вступника на кожне з трьох питань виважена й науково обґрунтована. Вступник вільно володіє теоретичним матеріалом в усіх його аспектах, здатний донести цей матеріал до свідомості інших, враховує наявні в лінгвістиці погляди й підходи, уміє встановлювати міжпредметні зв'язки та демонструє вміння застосувати набуті знання. Вступник оперує основним термінологічним та понятійним апаратом, дає визначення літературно-художніх напрямків; аналізує літературні твори, критичні матеріали та явища літературного процесу, переконливо веде дискусію, обґрунтовувати власну позицію. Вступник демонструє всебічні, систематизовані й глибокі знання з предмета; спроможний доводити правильність своєї відповіді переконливою аргументацією. Відповідь вступника повна, логічна, послідовна, не містить помилок.

181–190 балів	Від 90,5% до 95% правильних відповідей	Вступник відповідає на кожне з трьох питань виважено й науково обґрунтовано. Вступник вільно володіє теоретичним матеріалом в усіх його аспектах, враховує наявні в лінгвістиці погляди й підходи, уміє встановлювати міжпредметні зв'язки та демонструє вміння застосувати набуті знання на практиці. Вступник оперує основним термінологічним та понятійним апаратом, дає визначення літературно-художніх напрямків; аналізує літературні твори, критичні матеріали та явища літературного процесу, переконливо веде дискусію, обґрунтовувати власну позицію. Вступник правильно, чітко, логічно й повно відповідає на всі питання. Відповідь повна. Вступник може припускатися незначних огріхів.
171–180 балів	Від 85,5% до 90% правильних відповідей	Вступник правильно відповідає на всі три питання, допускаючи незначні неточності в одній з відповідей; засвідчує високий рівень осмислення вивченого, спроможний логічно, аргументовано висловлювати власні думки, добре володіє навчальним матеріалом, спроможний аналізувати, узагальнювати його, давати чіткі визначення. У процесі виконання синтаксичного, морфологічного, фонетичного аналізу допускає незначні похибки у визначенні граматичних категорій і ознак фонем та звуків. Відповідь може бути не зовсім цілісною та послідовною, містить деякі помилки та неточності; вступник не завжди може правильно зробити висновок, дібрати переконливі аргументи.

161–170 балів	Від 80,5% до 85% правильних відповідей	Вступник правильно відповідає на всі питання, допускаючи незначні неточності у відповідях; засвідчує високий рівень осмислення вивченого, спроможний логічно, аргументовано висловлювати власні думки, добре володіє навчальним матеріалом, спроможний аналізувати, узагальнювати його, давати чіткі визначення. У процесі виконання синтаксичного, морфологічного, фонетичного аналізу допускає незначні похибки у визначенні граматичних категорій і ознак фонем та звуків. Вступник демонструє глибокі знання з предмета, вправно застосовує їх на практиці; уміє доводити правильність своєї відповіді. Відповідь вступника повна, логічна, але містить деякі неточності.
151–160 балів	Від 75,5% до 80% правильних відповідей	Вступник засвідчує високий рівень осмислення вивченого матеріалу, спроможний логічно, аргументовано висловлювати власні думки, добре володіє навчальним матеріалом, спроможний з незначною допомогою викладача аналізувати, узагальнювати його, давати чіткі визначення. Вступник загалом правильно відповідає на питання. Демонструє виконання практичних навичок. Правильно використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань. Відповідь вступника повна, але недостатньо чітка, містить деякі огріхи.

141–150 балів	Від 70,5% до 75% правильних відповідей	Вступник виявляє загалом добрі знання з дисципліни, досить успішно виконує передбачені програмою завдання; оперує основними поняттями, уміє робити висновки. Вступник спроможний логічно, аргументовано висловлювати власні думки, добре володіє навчальним матеріалом, спроможний з незначною допомогою викладача аналізувати, узагальнювати його, давати чіткі визначення. Вступник виявляє загалом добрі знання з предмета, досить успішно виконує передбачені програмою завдання; оперує основними поняттями, уміє робити висновки. Відповідь вступника повна, але недостатньо чітка, містить незначні помилки.
131–140 балів	Від 65,5% до 70% правильних відповідей	Вступник засвідчує середній рівень осмислення вивченого матеріалу, спроможний логічно, аргументовано висловлювати власні думки, володіє навчальним матеріалом, може узагальнювати його, давати визначення. У процесі виконання синтаксичного, морфологічного, фонетичного аналізу допускає похибки у визначенні граматичних категорій і ознак фонем та звуків. Вступник виявляє достатні знання з предмета, виконує передбачені програмою завдання з незначними огріхами; оперує основними поняттями, уміє робити висновки, але відповідь вступника недостатньо чітка, містить помилки.
121–130 балів	Від 60,5% до 65% правильних відповідей	Вступник відповідає на два з трьох питань, відповідь містить помилки чи/та неточності, неточно дає визначення окремих мовних фактів, застосовує набуті знання в стандартних ситуаціях, але ще неготовий виконувати навчальні роботи, що вимагають застосування трансформаційних умінь. Відповідь поверхова, недостатньо осмислена і логічна, містить значну кількість фактичних та мовленнєвих помилок.

		Виконуючи синтаксичний, морфологічний і фонетичний розбір, робить помилки у визначенні граматичних категорій, не володіє достатньою мірою знаннями про фонеми та звуки, не вміє системно викладати свої знання. Вступник відтворює частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але пояснення не лаконічні, не повні. Під час відповіді вступник припускається помилок.
111–120 балів	Від 55,5% до 60% правильних відповідей	Вступник відповідає на питання, відповідь містить помилки чи/та неточності, проте здатен добре відтворювати матеріал, неточно дає визначення окремих мовних фактів, застосовує набуті знання в стандартних ситуаціях. Відповідь поверхова, недостатньо осмислена і логічна, містить значну кількість фактичних та мовленнєвих помилок. Виконуючи синтаксичний, морфологічний і фонетичний розбір, робить помилки у визначенні граматичних категорій, не володіє достатньою мірою знаннями про фонеми та звуки, не вміє системно викладати свої знання. Вступник має прогалини в знаннях навчального матеріалу з дисципліни. Відповідь не повна, потребує уточнень і додаткових запитань; вступник не вміє самостійно зробити висновків, припускається значних помилок під час відповіді.
101–110 балів	Від 50,5% до 55% правильних відповідей	Вступник має прогалини в знаннях навчального матеріалу з дисципліни. Відповідь поверхова, недостатньо осмислена й логічна, містить значну кількість фактичних та мовленнєвих помилок. Вступник, виконуючи синтаксичний, морфологічний і фонетичний розбір, робить помилки у визначенні граматичних категорій, не володіє достатньою мірою знаннями про фонеми та звуки, не вміє системно

		викладати свої знання. Вступник не знає основних тенденцій і напрямків художнього поступу; специфіки творчості провідних письменників, а також не оперує термінами та поняттями, що передбачає вивчення дисципліни, не має чіткого уявлення про її основну проблематику. Вступник непереконливо відповідає на питання, плутає поняття. Відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності в знаннях, не вміє оцінювати факти та явища. Припускається помилок під час виконання практичних завдань.
100 балів	50%	Вступник відповідає тільки на одне з трьох запитань, відтворює менше половини або тільки окремі смислові фрагменти матеріалу, одержаного на лекціях і практичних, в основному не розуміє того, про що говорить, плутає мовні факти та явища, не дає визначень. Відповідь уривчаста, нелогічна, з великою кількістю фактичних і мовленнєвих помилок. Синтаксичний, морфологічний і фонетичний аналіз здійснює зі значною кількістю помилок. Вступник відповідає здебільшого уривчастими реченнями ствердного чи заперечного характеру. Вступник неповно, за допомогою додаткових питань відповідає на питання. Його відповіді неточні, під час демонстрації практичних навичок вступник припускається помилок, вирішує лише найлегші завдання.
Менше 100 балів **Не склав**	Від 0% до 49% правильних відповідей	Вступник володіє теорією на фрагментарному рівні, під час виконання завдань припускається принципових помилок. Вступник не здатний орієнтуватися в програмовому матеріалі.